

Становище

от проф. дпн **Жанета Стойкова Добрева**

**преподавател по възрастова и педагогическа
психология(възрастово развитие и консултиране) в Тракийски
университет, Стара Загора**

Относно: Академичната дейност и научната продукция на **доц. д пс н Теодора Стойчева Стоева**, преподавател във Философски факултет при Софийски университет „Св.Климент Охридски”, катедра „Социална, трудова и педагогическа психология”, във връзка с участието ѝ в обявения конкурс за заемане на академичната длъжност „Професор” по професионално направление 3.2. Психология (Консултативна психология), обявен в ДВ, бр. 62 /1.08. 2017 г.

Уважаеми членове на научното жури,

В качеството си на член на научното жури, определено със Заповед на Ректора на Софийския университет „Св. Климент Охридски” №РД 38-658 във връзка с обявения конкурс за заемане на академичната длъжност „Професор” проучих предоставените ми материали на единствения кандидат **доц. д пс н Теодора Стойчева Стоева**. Тя е представила всички необходими за посочената цел документи, предвидени от съвременните законови разпоредби и Правилника за условията и реда за придобиване на научни степени и заемане на академични длъжности в Софийския университет „Св.Климент Охридски”. Процедурите, свързани с хода на конкурса, също са в съответствие с нормативната уредба.

1. Общо представяне на кандидата

Доц. д пс н Теодора Стойчева Стоева завършва средно образование през 1983 година в 8-мо ЕСПУ с преподаване на италиански език, а през 1989 година придобива магистърска степен по психология в Софийския университет „Св.Климент Охридски“. От 1992 година е избрана за асистент по консултативна психология към катедра „Социална, трудова и педагогическа психология“ при Философски факултет на Софийски университет, след което следва бързо професионално израстване като старши асистент (1994) , Главен асистент (1999) и доцент(2004). През 2004 Стоева защитава образователна и научна степен „доктор“ на тема:”Очаквания за успех и неуспех при личностна тревожност“, а през 2015 година защитава научната степен 4доктор на науките”.Носител е на награди за студентска научно-изследователска работа и като млад учен. Участва в национални и международни научни проекти и форуми в Куба, Малайзия Башкортостан, Китай и Швеция. Има успешно защитили докторанти и такива, които в момента подготвя.

Публикационната дейност на доц. Стоева включва 5 монографии, 2 учебника, 12 студии в рецензирани списания, 11 статии в реферирани списания и 15 статии и доклади от конференции, публикувани в сборници.

2.Преподавателска дейност

Доц. Т. Стоева преподава лекционни курсове по „Консултативна психология“, „Психопатология“, „Психология“, „Семейна терапия“ ”Психология на общуването“,”Педагогическа психология“, „Психология на обучението“.

На основание на горните изложени доказателства за академична активност на доц. Стоева, изразявам мнение, че преподавателската ѝ дейност отговаря на изискванията за заемане на академичната длъжност „Професор“.

3. Научно- изследователска, публикационна и творческа дейност

Броят, тематиката, обемът и качеството на представените за конкурса публикации на доц. Т. Стоева също отговарят на изискванията на Закона за развитието на академичния състав в Република България към дадения момент, както и съответните документи на Правилника за условията и реда за придобиване на научни степени и заемане на академични длъжности във Философски факултет на Софийския университет. За участие в конкурса са представени общо 35 разнообразни по вид публикации, сред които доклади на научни форуми (15), 11 статии в реферирани списания, 12 студии в рецензирани списания, 5 монографии и 2 учебник . Всички те са в съзвучие с наукометричните показатели, отразени в Наредба №3 и отговарят на политиката на Софийския университет към настоящия момент, отразена в „Правилника за условията и реда за придобиване на научни степени и заемане на академични длъжности в СУ „Св.Климент Охридски“.

В изложението по-долу ще анализирам вида и съдържанието на представените публикации.

Представените за участие в конкурса доклади(15) от научни форуми, са публикувани в периода 2000-2017 година и показват активността на кандидата в провежданите конференции и конгреси, както в страната, така и в чужбина. Впечатлява фактът, че доц.Стоева участва в големи научни форуми във водещи страни като Русия, Китай и Швеция , а също така и в страни като Куба, Малайзия и докладите ѝ са намерили място в сборниците от тези научни събития.

Доц. Стоева е представила за участие в конкурса също така 11 статии и 12 студии в реферирани предимно български списания като „ Психология”, „Годишник на СУ”, „Образование” и др., на български и английски езици.

Особен интерес породиха у мен монографичните ѝ трудове, върху които е и последващия коментар.

Монографията на доц. Стоева „**Психологическа помощ за деца и юноши(с фокус към семейството)**“) частично е изградена върху последните й емпирични изследвания.

През последните десетилетия значително нарастна броят на изследванията, посветени на проблема за последствията от родителското поведение върху психическото развитие на децата и юношите, но в повечето случаи те служат за илюстрация на същественото влияние, което оказват върху детето различните типове взаимоотношения в семейната среда. Изводите от тези полезни изследвания остават изолирани сами по себе си и между тях липсва органична връзка, която да позволи изграждането на цялостен анализ на теорията и практиката на ефективното родителстване. Ето защо в това отношение Теодора Стоева чрез научните изследвания, които публикува в този монографичен труд прави крачка по пътя към синергетична интерпретация на вече изследвани процеси, функции и влияния, както и нови такива.

При разработването на проблема за емоционално-поведенческите нарушения при деца и юноши в контекста на семейния модел, Т. Стоева обсъжда основните функции на семейството в по-широк контекст, като наред с традиционните се разглежда и още една, психотерапевтичната, която е възникнала в съвременното общество. Според авторката тази функция е свързана с идеята за осмислянето на родителски практики, насочени към формиране на психично здраво дете. Приемайки правото на всяко семейство само да избира методите и средствата за въздействие върху децата и юношите в зависимост от възгледите на родителите за отношенията родител-дете, Т. Стоева лансира тезата, че непослушанието всъщност е проблем на родителя. От такава позиция тя прави изводи по посока на разбирането, че родителските изисквания в определени случаи противоречат на важни потребности на детето. Водещ извод, който се налага от прочита на текста на монографията е разбирането на съществената роля на общуването между родителите и детето по отношение на превенцията на емоционално-поведенчески проблеми.

Книгата „ **Психологическа помощ при кризи и екстремални ситуации**” може да се използва като учебно помагало. Пред читателите – студенти, докторанти и специалисти е формулирана основната цел и видовете психологически интервенции в ситуации на криза. Авторката Т. Стоева приема мнението на Н. Hackney и L. Cormier, че периодът на криза може да се превърне в уникална възможност за клиента да прибодие знания и умение за по- добро управление на живота си. В този смисъл помощта , която клиента получава се третира като „висше образование в развитието на интерперсоналните умения и специални качества”. Крайната цел на психологическата помощ авторката вижда в осигуряване на възможности на клиента да разгърне пълния потенциал на своите характеристики. Важно перспектива в този процес е адаптирането на клиента към промяната и справянето с възникналите и съответстващи на ситуацията емоционални състояния.

Книгата е полезна за читателите в теоретичен план доколкото са изяснени понятия като „ кризата като психологически феномен”, „кризисното консултиране”, „ кризисна интервенция”, „ модели на кризисното оцеляване и интервенция”. В същото време текстът носи важна приложна информация , отнасяща се до форми и стъпки на прилагане на консултиране при различни видове кризисни ситуации като например екстремални ситуации, при преживяване на загуба и смърт, при суицид, при жени и деца, преживяли насилие.

Следващите два монографични труда са логически свързани и поради това ще ги коментирам в тяхната имплицитна връзка. Монографията „**Азът в психологическата терапия и консултиране**” е посветена на теоретично изследване на различни подходи в консултирането и терапията към ролята на Аза в процеса на психичната промяна. Задълбоченият теоретичен анализ **през призмата на Аза**, който прави авторката доц. Т. Стоева е по посока на извода, че в различните подходи на психологическото консултиране, присъстват допускания с фокус върху ролята на Аза, въпреки че се използва нееднозначна терминология. Главното в изводите се състои в разбирането, че в основата на откриване на истинския Аз лежи по- високата степен на самоосъзнаване, самовъзприемане и интеграция на фрагментираните части на

Аза. Основните практически стойности на монографичния труд откривам в две главни направления:

-изведени са изводи и препоръки , свързани с пренасочване на вниманието към развиване на по-висока степен на осъзнатост по отношение на вътрешния живот на индивида и начина , по който той го преживява;

-разработена е темата за самоизследването и самопомощта, като са предложени упражнения и задачи за самоподпомагане.

Втората монография, свързана с по-горе коментираната, носи наименованието „Съзнаването и несъзнаването в психологическата терапия и консултиране” и е посветена на анализ на проблема за съзнателното и несъзнателното в психоаналитичния, хуманистично-екзистенциалния, когнитивния и трансперсоналния подходи, като са потърсени техните проекции в процесите на консултиране и психотерапия, както и в крайния резултат от тях върху клиента. Оригиналният маниер на авторката доц. Т. Стоева намира израз в представянето на специфични по характер хипно-сугестивни методи, които са адресирани изцяло към несъзнаваната сфера на личността и повлияват както симптомите на индивида, така и активират резервите на личността. Практическата стойност на монографията е ярко демонстрирана чрез предложените упражнения за самоподпомагане, свързани с повишаване на осъзнатостта на клиента по отношение на вътрешната и външната реалност.

VI. Заключение

С цялостната си преподавателска и научно-изследователска дейност доц. Т. Стоева показва профил на утвърден и уважаван университетски преподавател и учен.

На основание гореизложеното относно академичната дейност и научната продукция на кандидата, техния обхват, съдържание и значение за цялата академична общност и развитието на научното поле на консултативната психология у нас, заявявам пред уважаемите членове на научното жури, че давам своя положителен вот за присъждането на

академичната длъжност „Професор” на доц. Тедора Стойчева Стоева, д.пс.н., преподавател във Философския факултет на Софийския университет „Св.Климент Охридски” по професионално направление 3.2. Психология (Консултативна психология).

5.12.2017

Подпис:

(проф. д-н Ж. Стойкова)